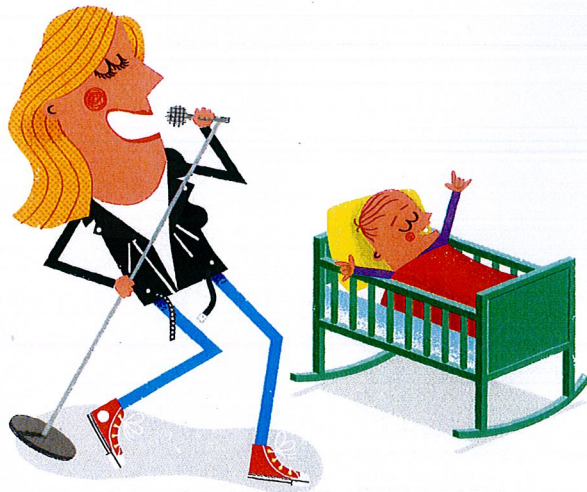

Äiti tekee muusikon

Soittajan täytyy harjoitella määrätietoisesti, mutta perimä ja kodin malli auttavat.

■ Mikko Puttonen ■ Mikko Väyrynen

Jos haluat musiikin tekijäksi, hanki alkuun musikaalinen äiti. Selainen on usein luovan musisoijan takana. Musikaalisista taidoista selittyvät puolet geeneillä ja puolet ympäristötekijöillä, ja äidillä on iso osuus molemmissa.

Äidin korostunut merkitys tuli pienoisena yllätyksenä dosentti **Irmma Järvelän** tutkimusryhmälle, joka on jo pitkään tutkinut musiikin tekemisen ja kuuntelemisen perinnöllisyyttä. Ryhmässä työskennellyt **Petri Pelttonen** teki yli 90 sukua ja lähes 800 henkilöä kattavan tutkimuksen siitä, millä taustoilla ja työillä ihmisistä tulee musiikin ammattilaisia. Osallistujista noin sata oli päätynyt ammattimuusikoksi. Muut

olivat harrastajia tai ihmisiä, joilla ei ollut erityissuhdetta musiikkiin. Kaikki saivat tehdäkseen musikaalisuutta mittavia testejä. Yhdessä testissä kokelas kuulee tietyn nuottisarjan ensin kolme kertaa. Neljännellä kerralla musiikkipätkään on saatettu ujuttaa muutoksia ja tehtävänä on hoksata, onko katkelma erilainen kuin edeltävät. Ammattimuusikot saivat poikkeuksetta huippupisteitä.

Kävi myös ilmi, että niillä, jotka säveltävät, soittavat ja improvisoivat eli luovat itse musiikkia, oli erityisen musikaalinen äiti.

Laulu kiinnostaa vauvaa
Voi arvalla, miksi juuri äidit ruokkivat musiikillista luovuutta. Kenties he osallistuvat lastensa tekemisiin.

Musiikkiuran tärkeät apurit

- Laulava äiti auttaa alkuun.
- Musiikkioisäkin altistaa musiikille.
- Rokkia opitaan soittamaan kavereiden kanssa.

Heidän soitantansa, laulelunsa ja levyjen kuuntelunsa luovat lapsen äänimaisemaa aina raskausajasta ja vauvuusista alkaen. Kehtolaulu kantaa ilmeisesti hedelmää.

Pienet vauvat ovat spontaanisti kiinnostuneempia laulusta kuin aikuisen puheäänestä. Pitkään on tiedetty, että vauvat pystyvät tunnistamaan monimutkaisia musiikkiaaniä ilman harjoitusta, Järvelä kertoo.

Sävelistä nauttiva äiti osaa myös huomata lapsen mahdolliset lahjat ja ruokkia niitä. Musiikkiin voi saada perimässään luontaiset taipumukset, mutta nekin on herätettävä eloon. Ilman soittamista, laulamista ja musiikin kuuntelua syntymälahjat jäävät uinumaan.

Musiikki on vähän kuin allergia. Jos ei altistu, se ei puhkea. Jos et pääse altistumaan musiikille, et voi koskaan tietää, oletko musikaalinen vai et. Meillä on varmasti huippumusikaalisia ihmisiä, jotka eivät ole koskaan tehneet musiikkia, Järvelä sanoo.

Kodin malli tulee syntymälahjojen avuksi. Ammattimuusikot tulevat paljon tavallista useammin perheistä, joissa vähintään toinen vanhemmista soittaa elääkseen. Jos kotona musisoidaan taajaan, tarttuu tapa lapseenkin.

Työ vaatii imua

Ratkaisevia matkalla muusikoksi ovat kuitenkin omat tavoitteet ja ahkera työ niiden toteuttamiseksi. Perimä auttaa siinä, sillä jos on syntymästään saanut kyvyn tajuta musiikkia, käy kovakin harjoittelu helpommin ja hauskemmin.

Pelkkä harjoittelu ei kannata ilman draivia, Järvelä sanoo.

Klassisessa musiikissa musiik-

Kavereilta ei sovi unohtaa, jos ryhtyy rokkariksi.

kipoulut ja niistä saatavat tutkinnot ovat tie ammattiin. Peltosen tutkimuksessa myös monet kevyen musiikin ammattilaiset olivat suorittaneet ainakin jonkin tutkinnon, mutta tällä musiikin saralla myös itseopiskelu on tavallista. Kitaristeiksi ja rumpaleiksi moni yltää käymättä opettajan ohjaamilla soitotunneilla.

Aiemmin musiikkikouluja jopa katsottiin rokkaripireissä vinoon. Kapinaa ja katu-uskottavuutta ihan noivassa ilmapiirissä pitivät kirjailija **Erno Paasilinnan** sanat: "Itseoppineet ovat ainoita oppineita. Muut ovat opettuja."

Kapinaromantiikka alkaa kuitenkin hälvetä. Muusikko **Jenni Jäsen** graduun varten haastattelemat menestyneet rokkarit totesivat, että muodolliset opinnot eivät vie uskottavuutta. Soittotunneilla käyneet kokivat ammentaneensa niistä sävyjen tajua, joka on hyödyksi myös bändissä soittaessa. Iloa koitui siinäkin, että oppi lukemaan nuotteja.

Rock opitaan bändissä

Populaarimusiikin jujuna ei ole hioa taiturimaista soittoa opettajan johdolla. Tärkeintä on bändi, soittokaverit ja yhdessä oppiminen. Rokkariksi tullaan vapaa-aikana kavereiden kanssa kimpassa. Kotitehtäviäkin tehdään, mutta silloin ei opetella soittamaan nuotein kirjoitettuja kappaleita vaan mallia jäljitellen.

Jäsen haastattelemat populaarimusiikin ammattilaiset ovat viettäneet aikaa katselemalla suosikkejään videolta ja kuuntelemalla näitä levyiltä. Sitten he ovat opetelleet tekemään saman perässä. Tavoite on saada oman soiton kuulokuva niin hyväksi kuin mahdollista. Bänditreenissä sitten sovitellaan yhteen se, mitä kotona on opeteltu.

Jos muusikko saakin äidiltä ja perheeltä hyvät eväät uran alkuun, kavereita ei sovi unohtaa, ainakaan jos ryhtyy rokkariksi. ●

● Mikko Puttonen on Tiede-lehden toimittaja.